

“HUDSULT og seksualitet”

Seksualvejledernes
jubilæumskonference

Den 3. – 4. maj 2018

Charlotte Voetmann,
Demens & Neuropædagogisk konsulent, Seksualvejleder

Præsentation

Sygeplejerske + Sundhedsplejerske
Seminarielektor i sundhedsfag

- Udviklings- og proceskonsulent
- Neuropædagogisk konsulent
- Seksualvejleder

Demensvejleder

Hjerne & Sundhed - Underviser

Sundhedsplejerske
Demenskonsulent
Seksualvejleder

Neuropædagogisk konsulent

- Neuropædagogisk supervision
- Snoezeluddannelse - diplomniveau
- Faglig leder af studieture til Edinburgh & Holland
- Alzheimerforeningen: **Demens Ven-projekt/Demenslinien/feriekurser**
- Netværk: Snoezelforeningen, DemensX,
- Video: "At være pårørende til en demensramt" – 3 dele v/Storyboard

Charlotte Voetmann, demens- og neuropædagogisk konsulent & seksualvejleder, m.fl.

Spørgsmål til refleksion

- **Hvad er det, der gør, at urolige mennesker med seksualiseret adfærd får minimal berøring??**
- **Hvad skal der til for at berøring fagligt integreres i hverdagen??**
– Uanset alder og diagnose?

Charlotte Voetmann, Demens & Neuropædagogisk konsulent, Seksualvejleder

Hudsult

Personens afsavn af fysisk berøring
Personalets manglende fysisk kontakt
og manglende stimuli af hudens sans

Symptomer på tristhed, uro

Charlotte Voetmann, Demens & Neuropædagogisk konsulent, Seksualvejleder

**Ubalance i gensidighed og ligeværd
Ubalance i den mentale modenhed
og kroppens modenhed**

- kroppen er en offentlig institution

Charlotte Voetmann, Demens- og Neuropædagogisk konsulent, seksualvejleder

Oxytocin

Virkning:

- Sænker puls og blodtryk
- Forhøjer smertetærskel
- Fremmer fordøjelsen
- Sænker niveauet af stresshormoner – reducere irritation og aggressivitet
- Øger vækst hos unger og voksne dyr
- **Angstdæpende**
- Fremmer følelsen af tryghed
- Fremmer tilknytning og relation
- Indflydelse på menneskers tillid og gavmildhed
- Øger sociale interaktion

Charlotte Voetmann, Demens- og Neuropædagogisk konsulent, seksualvejleder

Vanskeligheder ved hudsansen

- Mangle på kropskontakt – sansedeprivation
- Udviklingsforstyrrelse – taktil skyhed
- Hypersensibilitet/hyposensibilitet - nedsat taktilsans
- Manglende berøring:
  - Tiltagende stresset over dagen
  - Problemer med afstand i det personlige rum
  - Hyppig indsmøring – hænder, ansigt (creme, spyt)
  - Kører rundt i håret
  - Vrider hænder
  - Sidder på hænder og fødder
  - Selvstimulering af kønsorganer
  - Seksualiseret sprog
  - Sensibilitetsforstyrrelser kan udløse afværgerefleks og biderefleks
  - Problemer med hygiejne – modsætter sig
  - Berøring ubehageligt / smertefuld/ 3. gradsforbrænding
  - Brugte kendte genstande til stimuli – tandbørste, kop, barbermaskine – skabe ro

Obs. tempo for berøring, retning på kroppen, let eller dybt tryk

Ved stimulering:
Berøring og bevægelse stimuli holder 1½-2 timer

The Danish Association of Occupational Therapists (OTs)

Sensorisk diæt

Syn, hørelse,
smag, lugt –
"krydderier"

Balancesans
– "kød"

Hudsans + muskel-ledsans /
"jævning" – fast berøring,
dybe tryk

Charlotte Voetmann, demens- og neuropædagogisk konsulent & seksualvejleder, m.fl.

Charlotte Voetmann

**Hvad er det personen
fortæller med sin adfærd?**

Lyt efter sukket !!

Charlotte Voetmann, Demens- og Neuropædagogisk
konsulent, seksualvejleder

SNØEZEL

UDDANNELSE I SNOEZEL
MULTISENSORY ENVIRONMENTS (MSE)
Udvalgt i Snoezel Netværket i Danmark 2016/2019

Charlotte Voetmann, demens- og
neuropædagogisk konsulent &
seksualvejleder, m.fl.

Hjerne & Sundhed

Mennesket i hjernen:

IQ x udviklingsalder x livshistorie
x dysfunktioner x motivation
x sensitivitet
x temperament x trivsel x søvn
x fysisk kontakt/KRAM x ændringer i omgivelserne
x
x seksualitet x evt. medicin
x evt. psykisk dysfunktion

Vigtigt (grundtænkning):
At kunne skille ud
Mindste indgrebsprincippet

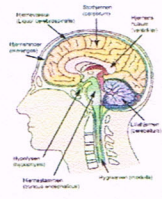
Charlotte Voetmann, Demens- og
Neuropædagogisk konsulent,
seksualvejleder

Hjerne & Sundhed

Udviklingsfaser/livshistorier

Opvæksten spiller ind:

- Barndommen**
  - 0-1½ år tryghed og sansefasen
  - 1½-4 år selvstændighedsfasen
  - 4-6 år kønsidentifikationsfasen
  - 6-12 år – den skjulte fase
- Ungdommen**
  - 12-18 år – pubertetsfasen
- Voksenalderen**
- Overgangsalderen**
- Alderdommen**
- Ældre**

Charlotte Voetmann, Demens- og Neuropædagogisk
konsulent, seksualvejleder

Virkning af massage

Rolig nænsom berøring – **gentages regelmæssigt:**

- Frigør oxytocin / ro-hvile reaktion

Børn – omsluttende / kængurumetode

- Øget indlæring
- Vækst
- Mere ro
- Stor effekt ved urolige drenge (3 mdr. / 6 mdr.)
- Mindre aggressive
- Færre kropslige klager

Ældre mennesker

- Sover bedre
- Færre smerter
- "Vågne op" mentalt/ mere sociale og mindre forvirrede
- Lavere BT, stresshormoner, sundhedsfremmende

Kilde: Kirstin L. Moberg

Charlotte Voetmann, Demens- og neuropædagogisk konsulent, seksualvejleder

Kilde materiale

- <https://www.youtube.com/watch?v=O60TYA1gC4>, Harlow abeforsøg 4.11 min
- "Sultne sanser giver uro", Magasinet Pleje nr. 7/2017
- "Hudsult", Charlotte Voetmann, DKDK nyhedsbrev nr. 1/2017
- "Sådan arbejder du med berøring i hverdagen", Charlotte Voetmann, FOA nr. 4/ 2016
- "Berøring beroliger demente", Anni Heiberg, FOA nr.4/2016
- "Sansestimulering for voksne", Birgitte Gammeltofte
- "Lev Sanseligt", Winnie Dunn
- "Afspænding, ro og berøring" Kirstin Uvnäs Moberg
- "Sanseintegration hos børn", A. Jean Ayres
- "Hvis du ikke rør mig, så dør jeg", Ylva Ellneby
- "Kærlighed gør en forskel", Sue Gerhardt

Noter fra kurser v/ www.YISS.dk, www.proces.dk, Birgitte Gammeltofte

Charlotte Voetmann, Demens- og neuropædagogisk konsulent & seksualvejleder, m.fl.

Charlotte Voetmann
Tlf. 22 77 46 54

www.hjerneogsundhed.dk
charlotte@hjerneogsundhed.dk

Proces- og udviklingskonsulent
Neuropædagogisk konsulent
Lektor i sundhedsfag
Demenskonsulent
Seksualvejleder
Underviser

Charlotte Voetmann, Demens- og neuropædagogisk konsulent & seksualvejleder, m.fl.
Coach.